

Afdeling	: OCSW - Onderwijs, Cultuur, Sport en Welzijn	Raadsvoorstel: DJ-2253230
Naam opsteller voorstel	: Saskia Doek-De Rooij S.Doek@weert.nl,0495-575487	Zaaknummer: 2263854
Portefeuillehouder	: M.B. (Michèle) Ferrière/M.J. (Martijn) van den Heuvel Msc.	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Meerjareninzet middelen Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Voorstel

1. Bijgevoegde notitie 'Meerjareninzet middelen Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) vast te stellen, inclusief het financieel uitvoeringskader (tabel C);
2. Op basis van het financiële uitvoeringskader (tabel C) in de notitie 'Meerjareninzet middelen Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een bedrag van € 620.488,- toe te voegen aan het begrotingsresultaat 2023.

Inleiding

De gemeentelijke opgave in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is toegelicht in de raadsinformatiebrief d.d. 19 september 2023, met als kenmerk 1991985/2199344. Voor de periode 2023-2026 stelt het rijk middelen beschikbaar voor het GALA via een 'brede SPUK' (specifieke uitkering). Het GALA omvat meerdere beleidsterreinen waarop we als gemeente Weert al inzetten vanuit bestaande middelen. In bijgevoegde notitie wordt per onderdeel een voorstel gedaan voor de inzet van de middelen in de periode 2023-2026. Deze inzet sluit aan bij het Plan van Aanpak GALA 'Weert gezond en actief: samen doen 2024-2026' (DJ-2208240, zie bijlage 1). Met het vaststellen van de notitie stelt uw raad het financiële uitvoeringskader vast, waarbinnen het college op basis van eerder door de raad vastgesteld beleid tot concrete inzet van middelen kan besluiten om de doelen van het GALA te realiseren.

Relatie tot de strategische visie

Het Plan van Aanpak GALA 'Weert gezond en actief: samen doen 2024-2026' draagt bij aan de strategische waarde 'iedereen doet mee'. Het GALA zet in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden en op het versterken van de lokale sociale basis. Een goede gezondheid en een sterke sociale basis stelt inwoners in staat om mee te doen aan de samenleving.

Effect

Het plan van aanpak GALA draagt bij aan het maatschappelijk effect 'Inwoners voelen zich positief gezond'. Met het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bouwen we aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis. Daarmee leveren we ook een bijdrage aan het maatschappelijk effect 'Weert heeft een aantrekkelijk woon- en leefklimaat'.

Te meten als volgt:

Via de P&C-cyclus rapporteren we over de voortgang van de effecten van de strategische visie. Landelijk heeft het RIVM de taak om VWS te adviseren over het samenbrengen van

diverse bestaande en nieuw te ontwikkelen monitors, om zo te kunnen bepalen in hoeverre de afspraken die in het akkoord zijn gemaakt, worden uitgevoerd en welk effect ze sorteren. Als deze landelijke monitoring is ingericht, zullen we deze ter kennis brengen van uw raad.

Doel(en)

Met het vaststellen van de notitie stelt uw raad het financiële uitvoeringskader vast, waarbinnen het college op basis van eerder door de raad vastgesteld beleid tot concrete inzet van middelen kan besluiten om de doelen van het GALA te realiseren.

De doelstellingen van het GALA zijn:

1. terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start);
2. een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten;
3. het versterken van (de verbinding met) de sociale basis;
4. een gezonde leefstijl;
5. versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid;
6. vitaal ouder worden;
7. domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie-infrastructuur.

Deze passen bij het eerder door uw raad vastgestelde gezondheidsbeleid en de strategische waarden en maatschappelijke effecten en doelen die we nastreven met de strategische visie Weert 2030 'Verwonder je in de groene thuishaven Weert'.

Te meten als volgt:

Om de voortgang van het plan van aanpak GALA te meten, heeft de GGD Limburg Noord een kennisdocument ontwikkeld, met daarin per GALA-onderdeel indicatoren. Deze kerncijfers geven een beeld of de doelen uit het GALA bereikt worden (zie bijlage 1). Daarnaast rapporteren we over de voortgang van de doelen van de strategische visie via de P&C-cyclus.

Argumenten

1.1 Plan van aanpak GALA 'Weert gezond en actief: samen doen' 2024-2026 is goedgekeurd.

De VNG is namens de gemeenten medeondertekenaar van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het GALA zet in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden en op het versterken van de lokale sociale basis. In de raadsinformatiebrief d.d. 19 september 2023, met kenmerk 1991985/2199344, is de gemeentelijke opgave toegelicht. Voor de periode 2023-2026 stelt het rijk middelen beschikbaar via een 'brede SPUK' (specifieke uitkering). De middelen voor 2023 zijn ambtshalve beschikbaar gesteld. Om de middelen voor de periode 2024-2026 in te kunnen zetten, is als voorwaarde gesteld dat de gemeente een integraal plan van aanpak opstelt, volgens een voorgeschreven format. We hebben daarom bijgevoegd plan van aanpak vastgesteld (DJ-2208240, zie bijlage 1). De kerngroep VNG/VSG heeft positief geadviseerd over het plan van aanpak en ook het ministerie van VWS heeft het plan inmiddels goedgekeurd.

1.2 De 'brede SPUK' is grotendeels incidenteel geld.

Om gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van de doelen van het GALA heeft het rijk een aantal bestaande en nieuwe geldstromen gebundeld in een brede specifieke uitkering, de 'brede SPUK'. Deze 'SPUK-GALA' is opgedeeld in 15 onderdelen, die jaarlijks elk afzonderlijk verantwoord dienen te worden. De meeste onderdelen zijn incidenteel. En van de onderdelen die wel structureel zijn, is nog niet bekend welke bedragen in welke vorm vanaf 2027 verwacht mogen worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de combinatiefuncties, die overigens al sinds 2009 via opvolgende tijdelijke regelingen worden gerealiseerd. Ook is niet voor alle onderdelen elk jaar een budget beschikbaar:

voor een aantal onderdelen is voor het jaar 2026 geen budget opgenomen in de SPUK. De SPUK-GALA is dus vooral bedoeld als *impuls* van het rijk.

1.3 Uitvoering vindt plaats binnen bestaande kaders.

Met het vaststellen van de notitie stelt uw raad het financiële uitvoeringskader vast, waarbinnen het college op basis van eerder door de raad vastgesteld beleid tot concrete inzet van middelen kan besluiten om de doelen van het GALA te realiseren.

2 Inzet 2023 vooral vanuit eigen middelen. Inzet 2024-2026 als impuls.

Zoals in het plan van aanpak GALA 'Weert gezond en actief: samen doen 2024-2026' is aangegeven, is de gemeente Weert op alle GALA-doelen al geruime tijd aan de slag. In het plan van aanpak is per onderdeel aangegeven of het gaat om het voortzetten (V), uitbreiden (U) of ontwikkelen (O) van activiteiten (zie pagina 22 van het plan van aanpak, bijlage 1). In 2023 hebben we aan de GALA-doelen gewerkt vanuit de bestaande kaders en bestaande middelen en is vooral ingezet op het opstellen van het integrale plan van aanpak voor de periode 2024-2026. Er zijn nog vrijwel geen extra activiteiten opgepakt. Daarom wordt voorgesteld in bijgevoegde notitie (bijlage 2) om de SPUK-middelen 2023 vooral te gebruiken als dekking voor uitgaven die ten laste van bestaande budgetten zijn gebracht. Op die manier wordt er in 2023 ten gunste van de algemene middelen geld "vrijgespeeld". Voor het jaar 2023 bestaat eenmalig de mogelijkheid om middelen over te hevelen naar 2024 (maximaal 20% van het subsidiebedrag). Verder is er binnen de regeling ruimte om budget van het ene onderdeel aan een ander onderdeel toe te voegen (maximaal 15% van het subsidiebedrag).

Voor de periode 2024-2026 hebben we in bijgevoegde notitie (bijlage 2) per onderdeel een voorstel gedaan over de inzet van de middelen. Voor vrijwel alle onderdelen kunnen de GALA-middelen worden ingezet voor een impuls, maar ook kan voor een aantal onderdelen worden gekozen om te volstaan met de bestaande inzet, waardoor middelen kunnen vrijvallen. We werken al geruime tijd aan de doelen vanuit onze eigen middelen en voldoen al grotendeels aan de doelstelling van het GALA. Met het inzetten van de middelen bovenop de bestaande middelen, geven we een extra impuls aan ons beleid.

Kanttekeningen en risico's

Inzet van middelen bij onderdelen waar we al geheel of grotendeels aan de doelstelling voldoen, is de bevoegdheid van de raad.

Op verschillende onderdelen voldoen we op basis van bestaande kaders en bestaande middelen al geheel of grotendeels aan de doelstellingen van het GALA. Voor de meeste onderdelen geldt dat wordt voorgesteld om de rijksmiddelen als impuls in te zetten. In de notitie is per onderdeel aangegeven of dat bij dat onderdeel het geval is. Waar we al geheel of grotendeels voldoen aan de doelstellingen, is het de bevoegdheid van de raad om de middelen als impuls in te zetten. Als de notitie ongewijzigd wordt vastgesteld, vallen er in de periode 2024-2026 geen algemene middelen vrij.

Financiële gevolgen

In bijgevoegde notitie (bijlage 2) is per onderdeel een voorstel gedaan voor de inzet van de middelen die het rijk via de SPUK-GALA beschikbaar heeft gesteld. Samengevat ziet het financieel uitvoeringskader er als volgt uit:

Tabel financieel uitvoeringskader (tabel C uit bijgevoegde notitie):

Nummer raadsvoorstel: DJ-2253230

Advies raadscommissie

Dit wordt gevuld door de griffie na de behandeling in de raadscommissie.

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Weert,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 november 2023,

besluit:

1. Bijgevoegde notitie 'Meerjareninzet middelen Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) vast te stellen, inclusief het financieel uitvoeringskader (tabel C);
2. Op basis van het financiële uitvoeringskader in de notitie (tabel C) een bedrag van € 620.488,- toe te voegen aan het begrotingsresultaat 2023.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 20 december 2023,

De griffier,	De voorzitter,
mr. M.H.R.M. Wolfs-Corten	mr. R.J.H. Vlecken